

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет ветеринарної медицини та тваринництва
Кафедра біоресурсів, тваринництва та аквакультури

Кваліфікаційна робота на правах рукопису

ХОРОВ РУСЛАН ВІКТОРОВИЧ

УДК 637.5/64

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА В
УМОВАХ ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____ Руслан ХОРОВ

Керівник роботи:
Людмила ПІДДУБНА,
доктор с.-г. наук, професор

Житомир – 2026

Висновок кафедри біоресурсів, тваринництва та аквакультури

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри біоресурсів, тваринництва та аквакультури № ____
від « ____ » _____ 2026 р.

Завідувач кафедри біоресурсів,
тваринництва та аквакультури
« ____ » _____ 2026 р.

Діна ЛІСОГУРСЬКА

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **Руслан ХОРОВ** захистила кваліфікаційну роботу з
оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(підпис)

Тетяна ПОПАДЮК

АНОТАЦІЯ

Хоров Р. В. Технологія виробництва продукції свинарства в умовах ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» Житомирської області. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. – Поліський національний університет, Житомир, 2026.

Проведено оцінку технології виробництва продукції свинарства у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021». Проаналізовано особливості відтворення свиноматок породи ландрас та систему вирощування молодняку за однофазної технології утримання. Встановлено, що дотримання технології виробництва свинини забезпечує високі відтворні показники свиноматок і ефективне вирощування молодняку.

Ключові слова: технологія, виробництво свинини, порода ландрас, свиноматки, поросята, однофазна система.

ANNOTATION

Khorov R. V. Technology of pig production in the conditions of LLC «NIKOLAS-AGRO 2021» of Zhytomyr region. – Qualifying scientific research as a manuscript.

Qualification work for the bachelor's degree in specialty 204 – Technology of production and processing of livestock products. – Polissia National University, Zhytomyr, 2026.

An assessment of the technology of pig production at LLC «NIKOLAS-AGRO 2021» was carried out. The features of the reproduction of Landrace sows and the system of raising young pigs using single-phase housing technology were analyzed. It was established that compliance with the technology of pork production ensures high reproductive rates of sows and effective raising of young pigs.

Key words: technology, pork production, Landrace breed, sows, piglets, single-phase system.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1.	ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ
1. 1.	Біологічні особливості свиней та фактори, що впливають на їх продуктивність
1. 2.	Сучасні технології виробництва продукції свинарства
РОЗДІЛ 2.	МАТЕРІАЛ, МЕТОДИКА, МІСЦЕ ТА УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ
2. 1.	Місце та умови проведення досліджень
2. 2.	Матеріал та методика проведення досліджень
РОЗДІЛ 3.	РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ
3. 1.	Технологія виробництва продукції свинарства в умовах ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» Житомирської області
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30

ВСТУП

Свинарство є однією з провідних галузей тваринництва, яка забезпечує населення високоякісною м'ясною продукцією та відіграє важливу роль у формуванні продовольчої безпеки держави [1, 2]. В умовах сучасного розвитку аграрного сектору особливого значення набуває впровадження ефективних технологій виробництва свинини, спрямованих на підвищення продуктивності тварин, покращення якості продукції та зниження виробничих витрат. Використання сучасних систем годівлі, утримання, селекції та ветеринарного забезпечення дозволяє підвищити економічну ефективність галузі та забезпечити конкурентоспроможність підприємств [3-6].

ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» Житомирської області є одним із підприємств, що здійснює виробництво продукції свинарства із застосуванням сучасних технологічних рішень. Тому вивчення особливостей технології виробництва продукції свинарства в умовах даного господарства є актуальним як з наукової, так і з практичної точки зору, що і було **метою наших досліджень**.

Предмет дослідження – елементи технології утримання, годівлі, відтворення та вирощування свиней, а також показники продуктивності тварин і виробництва свинини в умовах господарства.

Об'єкт дослідження – технологічний процес виробництва продукції свинарства в ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» Житомирської області.

Методи досліджень: аналітичні, зоотехнічні, виробничо-технологічні.

Перелік публікацій

1. Turovsky O. M., Savchuk M. I., Khorov R. V. The value of livestock products: a modern aspect. *Біологія тварин*. 2026. Т. 26, № 3. С. 179. (Матеріали 24 Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, присвяченій 100-річчю від дня народження доктора біологічних наук, завідувача лабораторії біофізики Іллі Пупіна, 14-15 трав. 2026 р.).

2. Хоров Р. В. Технологія виробництва продукції свинарства в умовах ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» Житомирської області. *Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва*: науково-теоретичний збірник. Житомир: Поліський національний університет, 2026. Вип. 20. С. 23–24. (Науковий керівник – професор Піддубна Л. М.).

Практичне значення отриманих результатів досліджень полягає у можливості використання одержаних даних для удосконалення технології виробництва свинини в умовах ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021». Встановлені особливості відтворення свиноматок породи ландрас та параметри однофазної системи вирощування молодняку можуть бути використані для оптимізації умов утримання, годівлі та мікроклімату, що сприятиме підвищенню збереженості поросят, покращенню продуктивних показників і зниженню виробничих витрат. Запропоновані рекомендації щодо вдосконалення системи утримання та організації виробничих процесів можуть бути впроваджені у практику господарства з метою підвищення ефективності та рентабельності виробництва свинини.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційну роботу викладено на 33 сторінках друкованого тексту. Робота містить 6 рисунків та 4 таблиці. Список використаних джерел включає 40 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1. 1. Біологічні особливості свиней та фактори, що впливають на їх продуктивність

Свинарство є однією з найважливіших галузей тваринництва, що забезпечує населення високоякісною м'ясною продукцією та відіграє важливу роль у формуванні продовольчої безпеки держави. Ефективність виробництва свинини значною мірою залежить від біологічних особливостей свиней, які визначають їхню здатність до швидкого росту, відтворення та формування високої м'ясної продуктивності. Завдяки високій скороспілості, плодючості та здатності ефективно використовувати корми свині займають провідне місце серед сільськогосподарських тварин за виробництвом м'яса.

Однією з найважливіших біологічних особливостей свиней є їх висока плодючість. За сприятливих умов утримання та годівлі від однієї свиноматки можна отримати два опороси на рік, а багатоплідність сучасних порід і гібридів становить у середньому 10–14 поросят за один опорос. Така особливість забезпечує швидке відтворення поголів'я та сприяє підвищенню ефективності виробництва свинини [7-8].

Важливою господарською ознакою свиней є їх скороспілість. Молодняк характеризується інтенсивним ростом і здатний досягати живої маси 100–120 кг у віці 5,5–7 місяців залежно від генотипу, рівня годівлі та умов утримання. За період вирощування середньодобові прирости можуть перевищувати 800–1000 г, що забезпечує швидке отримання товарної продукції та скорочення виробничого циклу.

Свині відзначаються високою оплатою корму продукцією. На виробництво 1 кг приросту живої маси витрачається в середньому 2,5–3,5 кормових одиниць, що значно менше порівняно з багатьма іншими видами сільськогосподарських тварин. Ця особливість зумовлює економічну

доцільність вирощування свиней у господарствах різних форм власності [9-11].

Особливістю свиней є також високий забійний вихід, який залежно від породи та рівня вгодованості може становити 70–85 %. Свинина характеризується високими смаковими якостями, значним вмістом повноцінного білка, жирів, вітамінів групи В та мінеральних речовин. Саме тому вона користується стабільним попитом серед споживачів [12].

На продуктивність свиней значний вплив мають спадкові чинники. Генотип тварин визначає рівень багатоплідності, інтенсивність росту, м'ясні якості та ефективність використання кормів. У сучасному свинарстві широко використовують спеціалізовані м'ясні породи та кроси, серед яких велика біла, ландрас, дюрок, п'єтрен та їх гібриди. Використання сучасних селекційних програм дозволяє підвищувати продуктивність тварин і покращувати якість свинини [13, 14].

Одним із найважливіших факторів, що впливають на продуктивність свиней, є повноцінна та збалансована годівля. Також важливе значення мають умови утримання. Суттєвий вплив на продуктивність свиней має система ветеринарного забезпечення та біобезпеки. Профілактика інфекційних і паразитарних захворювань, проведення своєчасних вакцинацій, дотримання санітарно-гігієнічних вимог та контроль якості кормів сприяють підтриманню високого рівня здоров'я поголів'я [15].

Не менш важливими факторами є технологія відтворення стада, рівень менеджменту та професійна підготовка персоналу. Організація процесів осіменіння, опоросу, вирощування поросят і відгодівлі молодняку значною мірою визначає кінцеві результати виробництва. Раціональне використання виробничих ресурсів та впровадження сучасних технологій дозволяють підвищити ефективність свинарства та забезпечити отримання високоякісної продукції [16-20].

Отже, свині характеризуються високою плодючістю, скороспілістю, доброю оплатою корму продукцією та високим забійним виходом, що робить

їх одним із найефективніших видів сільськогосподарських тварин. Рівень продуктивності свиней формується під впливом комплексу спадкових, годівельних, технологічних та екологічних чинників. Тому для підвищення ефективності виробництва свинини необхідно забезпечувати оптимальне поєднання селекційної роботи, повноцінної годівлі, належних умов утримання та ефективного ветеринарного обслуговування.

1. 2. Сучасні технології виробництва продукції свиначства

Свинарство є однією з найважливіших галузей тваринництва, що забезпечує населення високоякісною м'ясною продукцією та відіграє значну роль у формуванні продовольчої безпеки держави. У сучасних умовах розвитку агропромислового комплексу виробництво свинини базується на використанні інтенсивних технологій, які дозволяють максимально реалізувати генетичний потенціал тварин, підвищити продуктивність праці та знизити собівартість продукції. Основною метою сучасних технологій є отримання максимальної кількості якісної свинини за мінімальних витрат кормів, трудових і матеріальних ресурсів [21-23].

Сучасна технологія виробництва продукції свиначства включає комплекс взаємопов'язаних заходів, серед яких важливе місце займають селекційно-племінна робота, організація відтворення стада, годівля, утримання тварин, ветеринарно-санітарне забезпечення та контроль якості продукції. Висока ефективність галузі досягається лише за умови оптимального поєднання всіх технологічних процесів [24].

Одним із найважливіших напрямів розвитку свиначства є використання високопродуктивних порід і гібридів. У промисловому виробництві найбільш поширеними є породи велика біла, ландрас, дюрок та п'єтрен. Для отримання товарного молодняку широко застосовують міжпородне схрещування та гібридизацію, що сприяє прояву ефекту гетерозису. Завдяки цьому

підвищуються відтворювальні якості свиноматок, інтенсивність росту молодняку та покращуються м'ясні характеристики туш [25].

Сучасні технології передбачають цілорічне рівномірне виробництво свинини на основі потоково-цехової системи. За такої організації виробництва всі тварини розподіляються на технологічні групи залежно від фізіологічного стану та віку. Виділяють цех осіменіння і поросності свиноматок, цех опоросу, дільницю дорощування порослят та відгодівельне відділення. Така система дозволяє ефективно використовувати виробничі приміщення, обладнання та трудові ресурси [26-28].

Особливе значення у виробництві свинини має повноцінна годівля. Сучасні системи годівлі базуються на використанні збалансованих комбікормів, які забезпечують потреби тварин у поживних речовинах, енергії, вітамінах і мінеральних елементах. Для різних статевих-вікових груп свиней розробляються окремі рецепти комбікормів. У провідних господарствах широко застосовують автоматизовані системи дозування кормів, що дозволяють контролювати споживання корму та зменшувати його втрати. Все більшого поширення набувають технології прецизійної годівлі, які забезпечують індивідуальний підхід до годівлі кожної тварини відповідно до її продуктивності та фізіологічного стану [29, 30].

Важливим елементом сучасних технологій є створення оптимальних умов утримання тварин. На великих свинокомплексах використовуються приміщення закритого типу з автоматичним регулюванням мікроклімату. Системи вентиляції, опалення та охолодження підтримують необхідну температуру, вологість і швидкість руху повітря. Автоматизація технологічних процесів дозволяє зменшити вплив людського фактора та підвищити ефективність виробництва. Для утримання свиней використовуються щілинні підлоги, автоматичні напувалки та сучасні системи видалення гною [27].

Одним із пріоритетних напрямів розвитку галузі є забезпечення високого рівня біобезпеки. Сучасні свинарські підприємства впроваджують

комплекс ветеринарно-санітарних заходів, спрямованих на профілактику інфекційних захворювань. Особливої актуальності це набуває у зв'язку з поширенням африканської чуми свиней. Для запобігання занесенню збудників хвороб створюються санітарні зони, проводяться дезінфекційні заходи, контролюється доступ сторонніх осіб та транспорту на територію господарств [31].

Суттєвий вплив на розвиток сучасного свинарства мають цифрові технології. Використання електронної ідентифікації тварин, спеціалізованого програмного забезпечення та автоматизованих систем моніторингу дозволяє оперативно контролювати продуктивність, відтворення, стан здоров'я та ефективність використання кормів. Цифровізація сприяє підвищенню точності управлінських рішень і зростанню економічної ефективності виробництва.

Останніми роками значна увага приділяється питанням благополуччя тварин. Європейські стандарти передбачають створення комфортних умов утримання, зниження рівня стресу та забезпечення можливості прояву природної поведінки свиней. Дотримання принципів благополуччя позитивно впливає на продуктивність тварин, якість м'яса та конкурентоспроможність продукції на міжнародному ринку [32].

Таким чином, сучасні технології виробництва продукції свинарства ґрунтуються на комплексному використанні досягнень селекції, автоматизації, цифрових технологій, збалансованої годівлі та ефективних систем біобезпеки. Їх впровадження забезпечує підвищення продуктивності свиней, покращення якості продукції та економічної ефективності галузі, що є важливою умовою сталого розвитку свинарства в Україні та світі.

РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛ, МЕТОДИКА, МІСЦЕ ТА УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ

2. 1. Місце та умови проведення досліджень

Товариство з обмеженою відповідальністю «НІКОЛАС-АГРО 2021» є сільськогосподарським підприємством, яке здійснює діяльність у галузі тваринництва та зареєстроване на території Житомирської області. Підприємство було засноване 18 травня 2021 року та зареєстроване відповідно до чинного законодавства України [33].

Юридична адреса підприємства: Україна, 11767, Житомирська область, Звягельський (колишній Новоград-Волинський) район, село Велика Горбаша, вулиця Польова, будинок 16. Підприємство розташоване в зоні Полісся України, яка характеризується помірно континентальним кліматом, достатньою кількістю опадів та сприятливими умовами для розвитку сільського господарства. Вигідне географічне положення забезпечує можливість ведення тваринницької діяльності та ефективного використання природно-ресурсного потенціалу регіон [34].

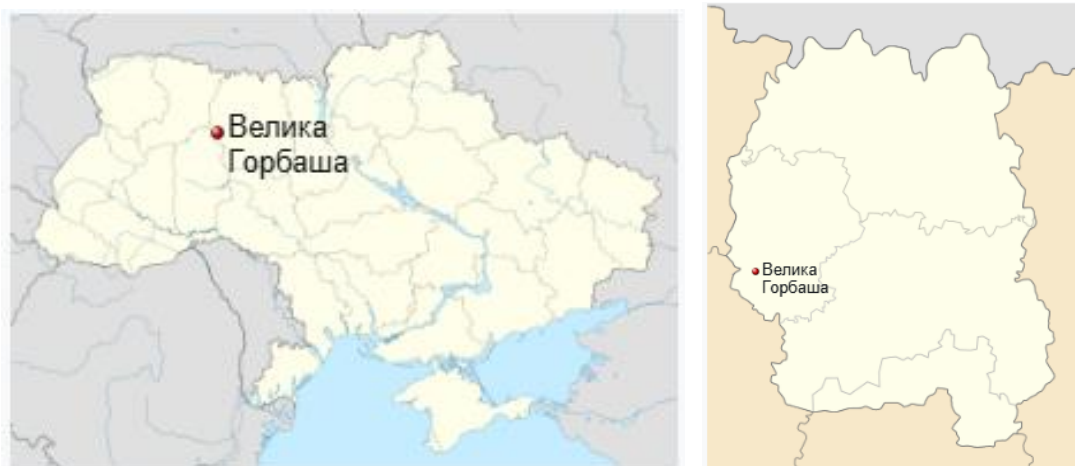

Рис. 1. Географія розташування господарства

Основним видом економічної діяльності господарства є розведення свиней (КВЕД 01.46), що визначає його виробничу спеціалізацію та напрям господарювання.

Види економічної діяльності ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021»

Код КВЕД	Вид економічної діяльності
01.46	Розведення свиней
01.11	Вирощування зернових (крім рису), зернобобових культур та насіння олійних культур
01.25	Вирощування ягідних культур, горіхів, плодових дерев і чагарників
01.50	Здійснення змішаного сільськогосподарського виробництва
01.62	Надання допоміжних послуг у тваринництві
10.11	Виробництво м'ясної сировини
10.13	Виготовлення м'ясної продукції та м'ясних напівфабрикатів
46.21	Оптова торгівля зерном, насінням, необробленим тютюном і кормами для тварин
46.23	Оптова реалізація живих сільськогосподарських тварин
46.32	Оптова торгівля м'ясом та м'ясною продукцією
49.41	Вантажні автомобільні перевезення
52.10	Діяльність зі складського зберігання та логістики

Керівником, засновником та кінцевим бенефіціарним власником підприємства є Куприянчук Олександр Леонтійович. Статутний капітал товариства становить 10 тис. грн. Підприємство функціонує у формі товариства з обмеженою відповідальністю, що дозволяє ефективно організовувати виробничу діяльність, залучати матеріальні ресурси та здійснювати господарські операції відповідно до вимог сучасного аграрного бізнесу [35].

Основним напрямом діяльності ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» є виробництво продукції свинарства. Свинарство належить до найбільш інтенсивних галузей тваринництва та характеризується високою скоростиглістю тварин, швидким оборотом капіталу й можливістю

отримання значної кількості високоякісної м'ясної продукції. В умовах сучасного розвитку аграрного сектору України виробництво свинини має важливе значення для забезпечення населення продуктами харчування та зміцнення продовольчої безпеки держави. Саме тому спеціалізація підприємства на розведенні свиней є актуальною та економічно обґрунтованою [36].

Окрім основного виду діяльності, підприємство здійснює й інші види господарювання. Зокрема, серед додаткових КВЕДів зареєстровано вирощування зернових культур, бобових культур і насіння олійних культур, вирощування ягід, горіхів та інших плодових дерев і чагарників, змішане сільське господарство, а також допоміжну діяльність у тваринництві. Така багатогалузева структура дозволяє раціонально використовувати земельні, матеріальні та трудові ресурси, а також забезпечувати певний рівень диверсифікації виробництва [37].

Важливою особливістю діяльності господарства є поєднання тваринницького напрямку з окремими елементами рослинництва. Наявність додаткових видів діяльності сприяє формуванню кормової бази для свинарства, що має важливе значення для зниження собівартості продукції та підвищення економічної ефективності виробництва. Забезпечення тварин повноцінними кормами є одним із ключових факторів підвищення продуктивності свиней та отримання якісної продукції.

Сучасне свинарство потребує використання ефективних технологій годівлі, утримання та ветеринарного обслуговування тварин. Тому діяльність ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» пов'язана із впровадженням організаційно-технологічних заходів, спрямованих на забезпечення стабільного виробництва продукції свинарства. Особливого значення набуває дотримання ветеринарно-санітарних вимог, підтримання належного рівня біобезпеки та профілактика інфекційних захворювань, що є необхідною умовою ефективного функціонування сучасних свинарських підприємств.

За даними відкритих державних реєстрів підприємство має статус діючого та продовжує здійснювати господарську діяльність. Аналіз відкритої інформації свідчить про стабільність реєстраційних показників підприємства, збереження основного напрямку спеціалізації та функціонування в межах аграрного сектору Житомирської області.

Отже, ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» є сучасним сільськогосподарським підприємством Житомирської області, основною спеціалізацією якого є розведення свиней. Господарство здійснює діяльність у сфері тваринництва та змішаного сільського господарства, має необхідну організаційну структуру для ведення виробничої діяльності та характеризується перспективністю розвитку галузі свинарства. Вивчення особливостей технології виробництва продукції свинарства в умовах даного підприємства має важливе практичне значення для оцінки ефективності виробництва та визначення напрямів його подальшого вдосконалення.

2. 2. Матеріал та методика проведення досліджень

Матеріалом для досліджень слугували дані моніторингу технології виробництва продукції у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021», показники продуктивності свиней, результати виробничої діяльності підприємства, раціони годівлі, умови утримання тварин та матеріали власних спостережень.

Під час виконання роботи використовувалися такі методи досліджень: аналітичний – для опрацювання наукової літератури та виробничої документації; зоотехнічний – для оцінки умов утримання, годівлі та продуктивності свиней, виробничо-технологічні з аналізу основних елементів процесу виробництва свинини у господарстві [38, 39, 40].

Отримані результати були узагальнені, проаналізовані та використані для оцінки сучасного стану технології виробництва продукції свинарства в ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» Житомирської області та розробки пропозицій щодо підвищення ефективності галузі.

Схема досліджень в умовах господарства наведена на рис. 2.

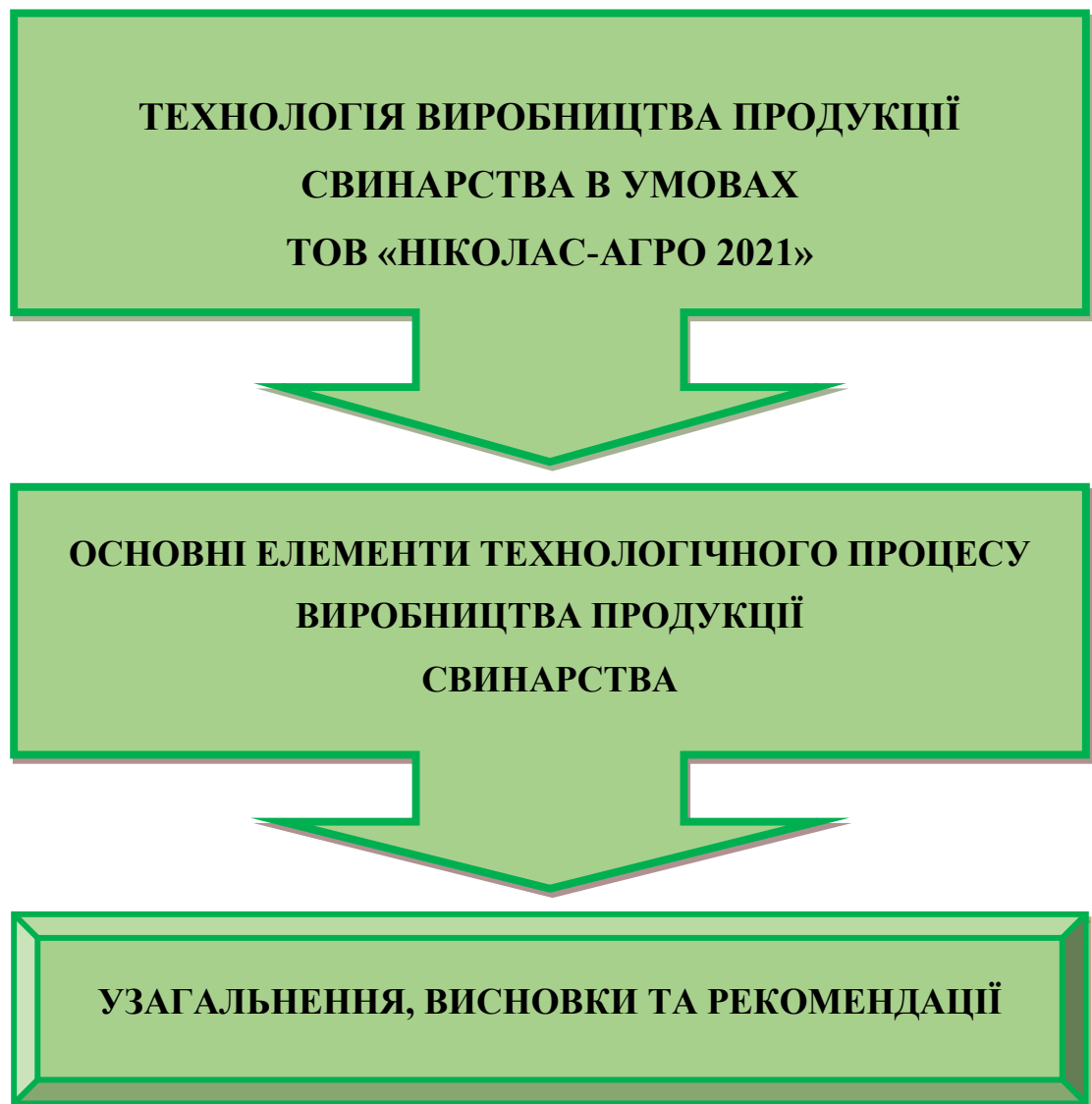

Рис. 2. Схема для проведення досліджень

РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

3. 1. Технологія виробництва продукції свинарства в умовах ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» Житомирської області

ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» – це профільне аграрне підприємство на теренах Житомирської області, основним вид діяльності якого є розведення свиней – рис. 3.

ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021»

Рис. 3. ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021»

Для виробництва свинини у господарстві використовують породу ландрас – рис. 4. Ландрас – це високопродуктивна порода свиней беконного напрямку, яка походить із Данії та широко поширена у світі. Тварини цієї породи характеризуються подовженим тулубом, добре розвиненою м'язовою тканиною та відносно тонким шаром шпиків. Ландраси відзначаються високою скоростиглістю, ефективним використанням кормів і значними середньодобовими приростами. Свиноматки породи мають добрі материнські якості, багатоплідність і високу молочність, що забезпечує збереженість поросят і швидкий їх ріст. Породу широко використовується у промисловому свинарстві як для чистопородного розведення, так і для схрещування з метою підвищення м'ясних якостей потомства.

**Рис. 4. Свиноматка породи ландрас з поросятами
ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021»**

У господарстві впроваджена сезонно-турова система одержання опоросів. Сезонно-турова система організації виробництва передбачає групування свиноматок за строками осіменіння та опоросу. Це дозволяє формувати однорідні партії поросят, оптимізувати використання приміщень, рівномірно навантажувати персонал і забезпечувати ефективну реалізацію молодняку. Тури зазвичай формуються з інтервалом у 7–14 днів або за місячним циклом.

Відтворення стада базується на плановому штучному осіменінні. Свиноматок осіменяють після виявлення статевої охоти, із використанням сперми високопродуктивних кнурів. Ведеться чіткий облік поросності, контролюються терміни опоросів, застосовується ультразвукова діагностика для раннього визначення тільності. Важливим є дотримання міжопоросного циклу (приблизно 150–155 днів).

Схема на рис. 5 відображає технологічний цикл відтворення свиней у господарстві, який має чітку послідовність взаємопов'язаних етапів, спрямованих на забезпечення безперервного виробництва поросят.

Починається цикл з осіменіння свиноматок, після чого проводиться контроль поросності (УЗД на 21–30 день) для підтвердження запліднення. Далі настає період поросності, який триває 114–116 діб, протягом якого відбувається розвиток плодів.

Перед опоросом свиноматок переводять у опоросні станки, де створюються оптимальні умови для опоросу.

**Рис. 5. Технологічний цикл відтворення у
ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021»**

Наступним етапом є опорос, після якого починається період лактації тривалістю 21–28 діб, коли свиноматка вигодовує поросят. Після завершення лактації проводять відлучення поросят, а свиноматка переходить у період відновлення (7–14 діб), під час якого організм готується до наступного відтворного циклу. Далі здійснюється повторне осіменіння, і процес відтворення продовжується.

Окремо в схемі передбачено формування сезонно-турових груп, що дозволяє організувати рівномірне виробництво поросят протягом року та ефективно планувати виробничі цикли. Завершальним етапом є повторення всього циклу, що забезпечує безперервність технологічного процесу у свинарстві.

Основні технологічні елементи утримання, годівлі свиноматок та відтворення у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

Основні технологічні елементи утримання, годівлі свиноматок та відтворення у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021»

Елемент технології	Характеристика
<i>Система утримання</i>	Утримання в станках, індивідуальне
<i>Площа станка</i>	4,5–6,0 м ² на поросну свиноматку; 6,5–7,5 м ² для підсисної свиноматки з поросятами
<i>Годівля</i>	Нормована, 3 рази на добу; основні корми: комбікорми, зернові, білкові корми, премікси, мінерали
<i>Температура</i>	18–22 °С для поросних свиноматок; 20–24 °С у період лактації
<i>Вологість повітря</i>	60–75 %
<i>Вентиляція</i>	Припливно-витяжна система, забезпечення постійного повітрообміну
<i>Видалення гною</i>	Механізоване (скребкові транспортери), щоденне
<i>Відтворення</i>	Штучне осіменіння, контроль охоти, ультразвукова діагностика поросності
<i>Сезонно-турова система</i>	Формування груп свиноматок за строками осіменіння та опоросу
<i>Тривалість циклу</i>	Поросність ~114–116 діб, міжопоросний період ~150–155 діб

Аналіз даних таблиці свідчить, що всі основні елементи технології взаємопов'язані та спрямовані на забезпечення високої продуктивності свиноматок. У господарстві застосовується станкова система утримання, за якої свиноматки розміщуються в індивідуальних. Для поросних свиноматок площа станка становить 4,5–6,0 м² на голову, що забезпечує достатній простір для руху та відпочинку тварин. Підсисні свиноматки утримуються у просторіших станках площею 6,5–7,5 м² разом із поросятами-сисунами, що сприяє комфортному перебуванню як маток, так і молодняку.

Важливе значення має організація годівлі. Свиноматок годують нормовано три рази на добу з урахуванням їх фізіологічного стану, живої маси та періоду відтворного циклу. Основу раціонів становлять повнораціонні комбікорми, зернові компоненти, білкові корми, премікси та мінеральні добавки. Збалансована годівля забезпечує підтримання оптимальної вгодованості свиноматок, високу багатоплідність та належну молочність у підсисний період.

Особливу увагу приділяють параметрам мікроклімату. Для поросних свиноматок оптимальна температура повітря становить 18–22 °С, тоді як у період лактації її підтримують на рівні 20–24 °С. Такі умови сприяють нормальному перебігу фізіологічних процесів та знижують вплив теплового або холодового стресу. Відносна вологість повітря підтримується в межах 60–75 %, що є сприятливим для здоров'я тварин і запобігає розвитку захворювань органів дихання.

Необхідною складовою технології є ефективна вентиляція приміщень. Припливно-витяжна система забезпечує постійний повітрообмін, видалення надлишкової вологи, шкідливих газів та підтримання оптимального газового складу повітря. Це позитивно впливає на продуктивність свиноматок і збереженість поросят.

Видалення гною в господарстві здійснюється механізованим способом за допомогою скребкових транспортерів. Щоденне очищення приміщень

дозволяє підтримувати належний санітарний стан, зменшує концентрацію шкідливих газів та сприяє профілактиці інфекційних захворювань.

Система відтворення базується на використанні штучного осіменіння. У господарстві проводять постійний контроль прояву статевої охоти, своєчасне осіменіння та ультразвукову діагностику поросності. Це дозволяє підвищити запліднюваність свиноматок, ефективно використовувати генетичний потенціал високопродуктивних кнурів і покращувати продуктивні якості стада.

Для раціональної організації виробництва застосовується сезонно-турова система, яка передбачає формування груп свиноматок за строками осіменіння та опоросу. Такий підхід забезпечує рівномірне отримання приплоду, полегшує організацію технологічних процесів та підвищує ефективність використання виробничих приміщень і трудових ресурсів.

Тривалість технологічного циклу відповідає біологічним особливостям свиней. Період поросності становить у середньому 114–116 діб, а міжопоросний період – близько 150–155 діб. Дотримання цих параметрів дозволяє отримувати від кожної свиноматки два і більше опороси на рік та забезпечувати високу інтенсивність виробництва свинини.

У таблиці 3 наведено відтворні якості свиноматок породи ландрас у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021».

Таблиця 3

**Відтворні якості свиноматок породи ландрас у
ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021»**

Ознаки, одиниці вимірювання	Значення показника
<i>Кількість поросят при народженні, гол.</i>	13,5±0,47
<i>Багатоплідність, гол.</i>	12,9±0,34
<i>Великоплідність, кг</i>	1,66±0,05
<i>Молочність, кг</i>	70,1±0,97

Аналіз даних таблиці свідчить про високий рівень відтворних якостей свиноматок породи Ландрас. Досліджувані тварини характеризуються доброю багатоплідністю, високою великоплідністю та значною молочністю, що є важливими показниками ефективності відтворення у свинарстві.

Кількість поросят при народженні становила 13,5 голів, що свідчить про високий потенціал свиноматок щодо отримання численного приплоду. Такий показник перевищує середні значення для багатьох порід свиней і характеризує породу ландрас як одну з найбільш багатоплідних. Невелика похибка середнього значення 0,47 вказує на відносну однорідність тварин за цією ознакою.

Показник багатоплідності дорівнював 12,9 голів, тобто переважна більшість поросят народжувалася живими та життєздатними. Різниця між загальною кількістю народжених поросят і багатоплідністю є незначною, що свідчить про добрий стан здоров'я свиноматок та сприятливі умови перебігу поросності.

Важливим показником є великоплідність, яка становила 1,66 кг. Отримане значення характеризує новонароджених поросят як добре розвинених та фізіологічно міцних. Висока маса тіла при народженні позитивно впливає на життєздатність молодняку, його збереженість у підсисний період та подальшу інтенсивність росту.

Особливої уваги заслуговує молочність свиноматок (загальна маса гнізда поросят у 21-денному віці), яка склала 70,1 кг. Такий рівень молочності є досить високим і забезпечує поросят необхідною кількістю поживних речовин у перші тижні життя. Висока молочність сприяє кращому росту та розвитку молодняку, підвищує його збереженість і дозволяє отримувати більш вирівняні гнізда поросят при відлученні.

У цілому результати таблиці свідчать, що свиноматки породи Ландрас характеризуються високими відтворними якостями. Значні показники кількості поросят при народженні, багатоплідності, великоплідності та молочності підтверджують цінність цієї породи для промислового

свинарства та її доцільність для використання у високопродуктивних товарних і племінних господарствах.

При виробництві свинини та вирощуванні поросят у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» впроваджена однофазна система. Така система виробництва свинини передбачає таке утримання свиней, за якої поросята від народження до реалізації на забій перебувають в одному приміщенні без переведення між різними виробничими цехами. При цьому змінюються лише умови годівлі та технологія утримання відповідно до віку тварин. Така система дозволяє зменшити стрес у тварин, скоротити ризик виникнення захворювань та покращити збереженість молодняку.

Процес виробництва свинини за цією системою у господарстві відбувається за схемою, наведеною на рис. 6.

**Рис. 6. Технологічний цикл відтворення у
ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021»**

Відлучення поросят відбувається у віці 2-х місяців. У таблиці 4 наведено основні елементи технології вирощування молодняку свиней у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» з метою виробництва свинини.

**Основні елементи технології вирощування молодняку свиней у
ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021»**

Показник, одиниці виміру	Відлучення поросят	Дорощування молодняку	Відгодівля свиней
Жива маса, кг	7–30	30–70	70–110 (120)
Вік, діб	21–70	71–120	121–180
Площа на 1 голову, м ²	0,25–0,30	0,45–0,55	0,65–0,80
Оптимальна чисельність групи	10–15 голів	15–20 голів	15–25 голів
Температура повітря, °С	26–28 перші дні після відлучення, далі 22–24	18–22	16–20
Відносна вологість, %	60–70	60–75	60–75
Швидкість руху повітря, м/с	до 0,15	0,20–0,30	до 0,30
Вміст аміаку, мг/м ³	≤ 20		
Вміст CO ₂ , %	≤ 0,20		
Освітленість, лк	40–60		
Тривалість освітлення, год/добу	8–10		
Фронт годівлі, см/голову	3–4	18–20	25–30
Кількість тварин на 1 напувалку	10–12 голів	10–12 голів	12–15 голів
Тип годівлі	Престартерні та стартерні комбікорми	Комбікорми для дорощування	Відгодівельні комбікорми
Вміст сирого протеїну в раціоні	18–20 %	16–18 %	14–16 %
Середньодобовий приріст, г	300–450	500–650	700–850
Конверсія корму, кг корму/кг приросту	1,6–2,0	2,0–2,6	2,8–3,3
Основні особливості утримання	Захист від протягів, суха бетонна підлога, локальний обігрів	Дотримання щільності посадки, регулярне видалення гною	Контроль стану кінцівок, ефективна вентиляція, недопущення надмірної вологості

Таблиця характеризує основні технологічні параметри вирощування молодняку свиней у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» за однофазної системи утримання на бетонних підлогах. Вона відображає зміни вимог до умов утримання, мікроклімату та годівлі залежно від віку і живої маси тварин.

На етапі відлучення поросят тварини мають живу масу 7–30 кг і вік 21–70 діб. У цей період поросята є найбільш чутливими до впливу факторів зовнішнього середовища, тому потребують підвищеної температури повітря – 26–28 °С у перші дні після відлучення з поступовим її зниженням до 22–24 °С. Норма площі становить 0,25–0,30 м² на голову, а оптимальна чисельність груп – 10–15 голів. Для забезпечення високих приростів використовують престартерні та стартерні комбікорми з вмістом сирого протеїну 18–20 %. Середньодобовий приріст поросят досягає 300–450 г, а конверсія корму становить 1,6–2,0 кг корму на 1 кг приросту. Особливу увагу приділяють захисту від протягів, підтриманню сухості бетонної підлоги та застосуванню локального обігріву.

Під час дорощування молодняку жива маса свиней збільшується до 30–70 кг, а вік – до 71–120 діб. У цей період площу на одну голову збільшують до 0,45–0,55 м², а чисельність груп може становити 15–20 голів. Температуру повітря підтримують у межах 18–22 °С, відносну вологість – 60–75 %. Годівля базується на використанні комбікормів для дорощування із вмістом сирого протеїну 16–18 %. За таких умов середньодобовий приріст становить 500–650 г, а витрати корму на 1 кг приросту – 2,0–2,6 кг. Основними технологічними вимогами є дотримання нормативної щільності посадки та регулярне видалення гною для підтримання належного санітарного стану приміщень.

На завершальному етапі – відгодівлі свиней – тварини досягають живої маси 70–110 (120) кг у віці 121–180 діб. Площа утримання збільшується до 0,65–0,80 м² на голову, а чисельність груп може становити 15–25 голів. Оптимальна температура повітря знижується до 16–20 °С, що відповідає фізіологічним потребам тварин цієї вікової групи. У раціонах

використовують відгодівельні комбікорми із вмістом сирого протеїну 14–16 %. Середньодобові прирости досягають 700–850 г, однак конверсія корму зростає до 2,8–3,3 кг корму на 1 кг приросту. За утримання свиней на бетонних підлогах важливим є контроль стану кінцівок тварин, забезпечення ефективної вентиляції та недопущення підвищеної вологості в приміщеннях.

Незалежно від виробничого етапу, у господарстві підтримують допустимі параметри мікроклімату: концентрація аміаку не перевищує 20 мг/м³, вміст вуглекислого газу – 0,20 %, освітленість становить 40–60 лк, а тривалість світлового дня – 8–10 годин. Забезпеченість напувалками відповідає технологічним нормам і становить 10–12 голів на одну напувалку для поросят і молодняку та 12–15 голів – для відгодівельних свиней.

Таким чином, наведені в таблиці показники свідчать про дотримання у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» сучасних технологічних вимог до вирощування молодняку свиней. Послідовна зміна умов утримання, оптимізація годівлі та підтримання належних параметрів мікроклімату забезпечують високу продуктивність тварин, їх добрий фізіологічний стан та ефективність виробництва свинини.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного аналізу технології виробництва свинини у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» встановлено, що господарство використовує сучасні підходи до організації відтворення стада та вирощування молодняку свиней. Основою виробництва є використання свиней породи ландрас, які характеризуються високими відтворними та продуктивними якостями, що забезпечує отримання численного та життєздатного приплоду.

У господарстві впроваджена сезонно-турова система організації відтворення, яка передбачає формування груп свиноматок за строками осіменіння та опоросу. Використання штучного осіменіння, контроль прояву статевої охоти та ультразвукова діагностика поросності сприяють підвищенню запліднюваності свиноматок і раціональному використанню генетичного потенціалу високопродуктивних кнурів.

Встановлено, що умови утримання свиноматок відповідають їх фізіологічним потребам. Дотримання нормативної площі станків, застосування нормованої годівлі, підтримання оптимальних параметрів мікроклімату та механізоване видалення гною забезпечують належний санітарно-гігієнічний стан приміщень і позитивно впливають на продуктивність тварин.

Аналіз відтворних якостей свиноматок породи ландрас показав високий рівень їх репродуктивної здатності. Кількість поросят при народженні становила 13,5 голів, багатоплідність – 12,9 голів, великоплідність – 1,66 кг, а молочність – 70,1 кг. Отримані результати свідчать про добрий генетичний потенціал тварин та ефективність застосованої технології відтворення.

Вирощування молодняку у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» здійснюється за однофазною системою утримання на бетонних підлогах. Такий підхід дозволяє мінімізувати стрес, пов'язаний із переміщенням та перегрупуванням тварин, зменшити ризик виникнення захворювань і підвищити збереженість

поголів'я. На кожному етапі вирощування – відлучення, дорощування та відгодівлі – створюються оптимальні умови щодо щільності посадки, температурного режиму, вологості повітря, забезпечення тварин кормами та водою.

Поступова зміна складу раціонів відповідно до віку та живої маси свиней забезпечує високі середньодобові прирости: 300–450 г у відлучених поросят, 500–650 г під час дорощування та 700–850 г на відгодівлі. Разом із цим показники конверсії корму свідчать про достатньо ефективне використання поживних речовин раціону.

Отже, застосована у ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» технологія виробництва свинини є ефективною та відповідає сучасним вимогам промислового свинарства. Комплексне поєднання раціональної системи відтворення, належних умов утримання, збалансованої годівлі та оптимальних параметрів мікроклімату забезпечує високий рівень продуктивності тварин, добру збереженість молодняку та економічну доцільність виробництва свинини.

З метою зниження виробничих витрат та підвищення конкурентоспроможності на ринку продукції свинарства доцільно враховувати опрацьовані елементи технології виробництва свинини, що сприятиме підвищенню продуктивності свиней та покращенню їх добробуту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Березовський М. Д. Сучасні технології виробництва свинини в Україні. Київ: Аграрна наука, 2017. 256 с.
2. FAO. Pig Sector Review 2022. Rome : Food and Agriculture Organization, 2022.
3. Грищенко Н. П. Розвиток свинарства в Україні. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2017. Вип. 271. С. 16–23.
4. Comparative assessment of economic traits of pigs of different breeds and breed combinations / Alina Shuliar, Alona Shuliar, Valerii Andriichuk, Svitlana Omelkovych, Volodymyr Tkachuk, Vitalii Latka. *Наукові горизонти*. 2021. Том 24. № 2. С. 47–53. DOI: [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(2\).2021.47-53](https://doi.org/10.48077/scihor.24(2).2021.47-53).
5. Turovsky O. M., Savchuk M. I., Khorov R. V. The value of livestock products: a modern aspect. *Біологія тварин*. 2026. Т. 26, № 3. С. 194. (Матеріали 24 Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, присвяченій 100-річчю від дня народження доктора біологічних наук, завідувача лабораторії біофізики Іллі Пупіна (08.03.1926 – 17.04.2008), 14-15 трав. 2026 р.). (Наукові керівники – доценти Шуляр А. Л., Шуляр А. Л.)
6. Лихач В. Я., Лихач А. В. Технологічні інновації у свинарстві : монографія. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 291 с.
7. Вовк В. О., Коваленко Г. Т. Технологія виробництва продукції свинарства. Львів: Сполом, 2018. 312 с.
8. Оцінка технології виробництва свинини та продуктивних ознак свиней / Шуляр Аліна Л., Шуляр Альона Л., Кирій В. В., Корчевна Т. В., Молчанюк О. С. *Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва: історія, проблеми, перспективи*: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 11–12 трав. 2023 р. Суми: Вид.-во СНАУ, 2023. С. 100–101.

9. Войтенко С. Л., Церенюк О. М. Відтворювальні якості свиней різних генотипів. *Науково-технічний бюлетень ІТ НААН*. 2020. №124. С. 45–53.
10. Thodberg K., Jensen K.fl., Herskin M.S., Jorgensen E. Influence of environmental stimuli on nest building and farrowing behaviour in domestic sows. *Appl. Anim. Behav. Sci.* 2012. Т. 63. Р. 131–144.
11. Повод М. Г. Свинарство України: сучасний стан і перспективи розвитку. Суми: Мрія, 2019. 298 с.
12. Халак В. І. Оцінка м'ясної продуктивності свиней різних генотипів. *Зернові культури*. 2023. №7. С. 96–102.
13. Церенюк О. М., Хватова І. В. Продуктивність молодняку свиней різного походження. *Свинарство*. 2022. Вип. 78. С. 55–62.
14. Повод М. Г., Кравченко О. О. Вплив умов утримання на продуктивність свиней. *Вісник СНАУ*. 2024. №1. С. 104–111.
15. National Research Council. Nutrient Requirements of Swine. 12th rev. ed. Washington, DC : National Academies Press, 2021. 456 p.
16. Brossard L., Dourmad J. Precision Feeding in Pig Production. *Animals*. 2022. Vol. 12(4). Р. 1–15.
17. Церенюк О. М. Адаптивність сучасних порід свиней в умовах промислових комплексів. *Свинарство*. 2024. Вип. 80. С. 18–25.
18. European Federation of Animal Science (EAAP). Advances in Pig Genetics and Production. Wageningen Academic Publishers, 2025. 328 p.
19. Березовський М. Д., Халак В. І. Генетичні ресурси свинарства України. Полтава, 2020. 245 с.
20. Edwards S. Advances in Pig Welfare. Cambridge: Woodhead Publishing, 2018. 520 p.
21. Гуцол А. В., Повод М. Г. Інтенсивні технології у свинарстві. Суми: Університетська книга, 2018. 284 с.
22. Ібатуллін І. І., Жукорський О. М. Годівля свиней та технологія виробництва свинини. Київ: Аграрна освіта, 2019. 364 с.

23. Knauer M., Hostetler C. Swine Reproduction Management. Iowa State University Press, 2019. 318 p.
24. Повод М. Г., Кравченко О. О. Ефективність сучасних технологій відгодівлі свиней. *Вісник Сумського НАУ*. 2021. №2. С. 112–118.
25. Коваленко В. П., Боліла С. В. Інноваційні технології у свинарстві. Херсон: Олді-Плюс, 2020. 276 с.
26. Крамаренко С. С. Біометричні методи оцінки продуктивності свиней. Миколаїв, 2021. 210 с.
27. Wageningen University. Innovations in Pig Production Systems. Wageningen, 2023. 537 p.
28. Войтенко С. Л. Племінна робота у свинарстві України. Полтава, 2021. 230 с.
29. Whittemore C., Kyriazakis I. Whittemore's Science and Practice of Pig Production. 4th ed. Oxford: Blackwell Publishing, 2018. 255 p.
30. European Commission. Pig Farming in the European Union: Current Challenges and Opportunities. Brussels, 2023. 600 p.
31. Rauw W. Environmental Effects on Pig Production. Wageningen Academic Publishers, 2020. 270 p.
32. Dunshea F., Pluske J. Feeding and Nutrition of Pigs. Wageningen Academic Publishers, 2019. 450 p.
33. ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» (44282238). URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/44282238/ (дата звернення: 27.04.2026).
34. НІКОЛАС-АГРО 2021, ТОВ. URL: <https://opendatabot.ua/c/44282238> (дата звернення: 27.04.2026).
35. Хоров Р. В. Технологія виробництва продукції свинарства в умовах ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021» Житомирської області. *Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва*: науково-теоретичний збірник. Житомир: Поліський національний університет, 2026. Вип. 20. С. 23–24. (Науковий керівник – професор Піддубна Л. М.).

36. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «НІКОЛАС-АГРО 2021». URL: <https://tripoli.land/ua/farmers/zhitomirskaya/novograd-volynskiy/nikolas-agro-2021-44282238> (дата звернення: 27.04.2026).

37. ТОВ «НІКОЛАС-АГРО 2021». URL: <https://clarity-project.info/edr/44282238> (дата звернення: 27.04.2026).

38. Технологія виробництва продукції свинарства: підручник / В. І. Герасимов та ін.; за ред. В. І. Герасимова. Харків : Еспада, 2010. 448 с.

39. Технологія виробництва продукції свинарства : навч. посіб. / В. В. Шуплик та ін. Кам'янець-Подільський : ПП Зволейко Д. Г., 2016. 396 с.

40. Технологія виробництва і переробки продукції свинарства: навчальний посібник / М. Повод, О. Бондарська, В. Лихач та ін. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 360 с.